

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Gənc nəslin milli mənlük şüurunun
inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik
hisslərinin tərbiyəsi**

"Dil insanları birləşdirir, əhaliyi birləşdirir. Dil dövlətçiliyin əsas atributlarından biridir, bəlkə də birləşdirici, tövbi ki, bayraqla, gerblo, himnlə birlikdə. Xalqımızın taleyini hamımız yaxşı bilirlik, ağır tələbdir".

Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsində deyib. Prezident vurğulayıb ki, dünyada 50 milyondan çox azərbaycanlı yaşayır: "Çox dil bilmək yaxşıdır, mən də onun tərəfdarıyam. Amma sən xarici dillərdə lazım olan vaxtda danış, biz öz dilimizi qoruyalıyıq. Xarici kəlmələri dilimizi pozur, zənginləşdirmir və milli kimliyimizi də sarsıdır, damcı-damcı, yavaş-yavaş. Bəlkə də özümlə heç buna fikir vermirik, damcı-damcı sarsıdır. Dil əldən gedəndən sonra, yaxud da ki, pozulandan sonra, ya da başqa dila tamamilə uyğunlaşandan sonra onda milli kimlik də gedəcək, ondan sonra dövlətçilik də gedəcək, ondan sonra, Allah eləməsin, ölkəmiz də, necə deyirlər, böyük fəlakətli üzlaşa bilər. Ona görə Azərbaycan dilini qorumaq hər birimizin vəzifəsidir. Bunu mən tam əminliklə deyirəm və hamını bu mübarizəyə dəvət edirəm".

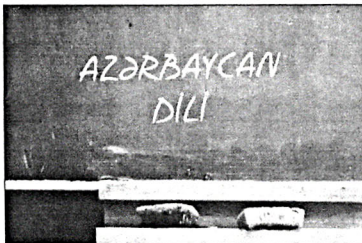
Prezident onun da diqqətə çatdırıb ki, azərbaycanlıların yaşadığı bəzi ölkələrdə Azərbaycan məktəbləri yoxdur: "Bu, böyük ədalətsizlikdir və bu ədalətsizliyə son qoyulmalıdır. Biz imkan daxilində təsir etməyə çalışırıq, amma imkanlarımız da çox geniş deyil. Bunun üçün də mənim göstərişimlə artıq onlayn məktəblər açılır və onların sayı da çoxalmalıdır, əhatə dairəsi çoxəlməlidir. Azərbaycanlıların yaşadığı bütün yerlərdə onlayn Azərbaycan dili məktəbləri olmalıdır ki, bizim uşaqlarımız öz ana dillərini bilsinlər. Çünki üçüncü-dördüncü nəsil azərbaycanlıların uşaqlarının artıq bəziləri ana dilini bilmirlər. Burada bir çox amillər birləşir. Əsas amillər əvvəl dediyim məsələlər və böyük xalq olduğumuz üçün mən çox istəyirəm ki, bütün azərbaycanlılar Azərbaycan dilində, bax, bizim kimi danışsınlar. Bu, mənim arzumdur".

Milli şüur, vətənpərvərlik

MÜSAVAT
N 1 (8850) 7 yanvar 2026

"Dilin qorunması ictimaiyyətin vəzifəsidir"

Azərbaycan dili: milli varlığın və dövlətçiliyin təhlükəsizliyini necə qorumaq olar?

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycan Prezidenti növbəti dəfə Azərbaycan dilinin qorunmasından danışaraq dili milli varlığın əsas vasitəsi kimi göstərib. Deputat vurğuladı ki, ölkə başçısı dilimiz, onun üslubu, işlənməsi ilə bağlı mövcud reallığı ictimaiyyətin diqqətinə çatdırdı, hər kəsi problemlərin həlli üçün səfərbər olmağa ça-

ğır: "Dil kütləvi hadisə olduğu üçün bu, sadəcə, akademik məsələ deyil, dilin qorunması xalqın, ictimaiyyətin vəzifəsidir. Genetik olaraq dil daşıyıcısının vəzifəsi var bəzudur. Təəssüf ki, hazırda Azərbaycan dili üzərində böyük təzyiqlər var. Təzyiqləri qarşılamağa çalışsaq, görəcəyik ki, bunların bir hissəsini müasir texnologiyalar, sosial şəbəkələr, global informasiya

məkani yaradır. Dil "sımvollaşdırılır", "işarələşdirilir", leksik ehtiyatları məhdudlaşdırılır. Bu isə dil daşıyıcısının gündəlik danışıqda özünü bürüyə verir. Leksik yaddaş kiçiklədikcə dil fondu zədələnir. İkinci məsələ film fondunun inkişafı və informasiya məkanına daxil olması ilə bağlıdır. İnternet resurslarında istənilən filmi müxtəlif proqramlar vasitəsilə izlənməsi yeni nəslin dil yaddaşını zədələyir. Müxtəlif dillərin təqdimatı dil yaddaşını tədricən məhv edir. Nəticə etibarilə Azərbaycan dilində səlis danışmaq, dilin leksik fondunu mənimsəmək çətinləşir. Diqətdə saxlanmayan digər amil elektron media təqdimatlarıdır. Müxtəlif verilişlərdə dil təhrif olunur, yaxud düzgün tələffüz olunmur. Beləliklə, dil deformasiyaya məruz qalır. Ədəbi dil normalan qorunmadığı üçün jarqon, ləhcə və məişət dili normaya çevrilir. Bu baxımdan televiziyanın üzərinə çox böyük məsuliyyət düşür. Bəzən apan-

cılar sözləri düzgün tələffüz edə bilmirlər. Zamanla bu, bir növ dəbə çevrilir. Mənə elə gəlir ki, ictimai, humanitar institutlar daxil olmaqla, cəmiyyətin bütün intellektual təbəqəsi dilimizin keşiyində durmağı bacarmalıdır. Akademik saviyyada isə dilimizin zənginləşdirilməsi üçün lüğətdə sözlərin sayını sürətlə artırmağa ehtiyac yoxdur. Təəssüf ki, o sözlərin aksariyyətini ləhcələrdə, dialektlərdə görəndə, lüğətə gətirib ədəbi dilin məhsuluna çevirə bilmirik. Əksinə, xarici dillərdən alınma yazı sözlərdən istifadə edirik. Halbuki o sözlər ana dilimizdə mövcuddur. Ya həmin sözləri arxivləşdirmiş hesab edirik, ya da məişət sözü kimi qəbul edirik. Nəticədə dilin imkanları məhdudlaşır. Odur ki, bu istiqamətdə mühüm addımlar atılmalı, Azərbaycanın intellektual ordusu Prezidentin fikirlərini bir növ fəaliyyət proqramı kimi qəbul etməlidir".